

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců JUDr. Miroslavy Honusové a JUDr. Petra Hluštíka, Ph. D. ve věci

žalobce: J. J.
t. č. ve VTOS ve Věznici Heřmanice, Orlovská 670/35, 713 02 Ostrava

proti
žalované: Vězeňská služba ČR - Věznice Heřmanice
sídlem Orlovská 670/35, 713 02 Ostrava

o přezkoumání rozhodnutí ze dne 28. 4. 2023 o stížnosti žalobce proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu odsouzenému

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou došlou dne 5. 6. 2023 domáhal zrušení rozhodnutí žalované č. j. VS-61625/ČJ-2023-803532-KT ze dne 28. 4. 2023 (dále jen „napadené rozhodnutí“) o stížnosti žalobce proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu celodenního umístění do uzavřeného

oddílu na 7 dnů podle § 46 odst. 3 písm. g) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody (dále jen „zákon o VTOS“), uloženého speciálním pedagogem dne 18. 4. 2023. Žalobci bylo kladeno za vinu, že při realizaci generální prohlídky dne 9. 3. 2023 byl v osobní skříňce žalobce nalezen dotykový mobilní telefon zn. Huawei černé barvy, který byl uschován ve vystřiženém otvoru úřední korespondence.

2. Žalobce se k vlastnictví mobilního telefonu přiznal, nicméně nesouhlasí s uložením kázeňského trestu vzhledem k okolnostem případu a způsobu, jakým bylo vedeno kázeňské řízení. Podle žalobce se žalovaná nedostatečně vypořádala s důvody, které uplatnil ve stížnosti proti uložení kázeňského trestu. Zdůraznil, že sice byl dne 17. 3. 2023 vyslechnut na oddělení prevence a stížností, ale toto oddělení o kázeňských trestech nerozhoduje; svou obhajobu chtěl uplatnit až před tím, kdo bude rozhodovat o uložení kázeňského trestu. Žádal o lhůtu alespoň 24 hodin s tím, že připojí ke spisu své vyjádření, to mu ale nebylo umožněno.
3. Dále žalobce uvedl, že oddíl A8 je běžným oddílem až nyní, dříve tomuto oddílu neřekl nikdo jinak, než „trestňák“. Zařazení žalobce na oddíl A8 předcházela žádost žalobce ze dne 25. 8. 2022, aby nebyl prozatím vyřazen ze specializovaného oddílu A2 (pro léčbu protialkoholní a patologického hráčství). Argumentoval špatným zdravotním stavem s tím, že nechce být vystaven negativním vlivům běžného oddílu, zejména běžným hazardním hrám, kterým se chtěl žalobce vyhnout. Žádost žalobce byla zamítnuta a žalobce byl ihned vyřazen. Na oddíle A8 byl žalobce svědkem toho, jak až skoro 90 % odsouzených užívá pervitin; pobyt na tomto oddílu pro žalobce, který drogy nikdy nebral a brát nechce, byl utrpením. K pořízení telefonu žalobce uvedl, že po opakovaných nabídkách nakonec neodolal a musel telefon za každou cenu mít, přineslo mu to únik a úlevu od negativní reality oddílu A8; telefon zakoupil za částku 12 000 Kč. Věznice ho přitom vůbec nevyslechla, od koho telefon zakoupil, komu ho platil atd.
4. Žalobce se dále vyjádřil ke své duševní poruše, týkající se patologické závislosti na mobilním telefonu a internetu; porucha patologického hráčství u žalobce existuje podle znalců již přes 20 let. Žalobce v té souvislosti navrhoval zpracování znaleckého posudku. Pokud žalovaná argumentovala stran neprovedení tohoto důkazu hospodárností řízení, mohla si obstarat alespoň odborné vyjádření.
5. Pořízení mobilního telefonu žalobce zprvu nevnímal jako riziko. Nicméně následně jej musel mít pořád u sebe, již jen pouhá představa, že telefon bude bez dozoru, byla pro žalobce nesnesitelná. Co se týče samotného trestu, žalovaná připustila, že v minulosti docházelo k ukládání jiných druhů trestů, ale byla připomenuta zvýšená bezpečnostní opatření s tím, že mobilní telefon může narušit vnitřní bezpečnost věznice. Podle žalobce nebyl reflektován žalobcův dosud bezproblémový výkon trestu; existuje podle něj v současné době jednotná „taxa“ 7 dní nepodmíněně. U žalobce nebyla respektována zásada individualizace trestu. Pro žalobce nadto uložení nepodmíněného trestu znamená mj. vyřazení z práce (z pozice knihovníka), odebrání povolení užívat vlastní TV, vyřazení z oddílu „bezdrogové zóny“, režim restriktivních opatření (návštěvy za přepážkou až do února 2024).
6. Žalobce nijak neobhajuje přítomnost mobilních telefonů ve věznici. Svůj případ považuje za hraniční, ale při objektivně existující duševní poruše žalobce je na místě odlišný přístup a uložení mírnějšího postihu v kombinaci s uložením terapeutického programu. Žalovaná nevzala v úvahu, že více jak 4 roky vykonával trest bez jakéhokoli přestupku, naopak dosáhl

10 odměn apod. U žalobce se jednalo o ojedinělý exces. Pro podporu svých tvrzení navrhl žalobce vyžádat vyjádření psychiatricky působící ve věznici.

7. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby. Uvedla, že v kázeňském řízení postupovala v souladu s právními předpisy. Ze záznamu o kázeňském přestupku vyplývá, že žalobce chtěl ke skutku vypovídat až při výslechu. Z vyjádření žalobce před rozhodnutím o uložení kázeňského trestu ze dne 29. 3. 2023, kde uvedl, že je pravdou, že je majitelem mobilního telefonu, jednoznačně vyplývá, že žalobci nebyla upřena možnost se vyjádřit k samotnému skutku a je na něm, do jaké míry svého práva využil.
8. Pokud se týče zařazení do oddílu A8, tak v době, kdy byl žalobce do oddílu zařazen, měl prokazatelně úspěšně zvládnutý terapeutický program zaměřený na patologické hráčství a samotným přemístěním nemohlo dojít ke snížení rozpoznávacích schopností žalobce. Žalobce byl seznámen s předpisy upravujícími výkon trestu odnětí svobody s tím, že pořízení a používání mobilního telefonu v průběhu výkonu trestu je zakázáno a je postižitelné sankcí. Žalovaná postrádá logickou souvislost mezi sníženými rozpoznávacími schopnostmi žalobce a jeho bezpochyby cíleným pořízením zakázaného předmětu. K vypracování znaleckého posudku žalovaná nepřistoupila pro nadbytečnost i s ohledem na skutkovou podstatu kázeňského přestupku. Žalovaná má za to, že naplnila § 58 odst. 5 vyhlášky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody (dále jen „řád VTOS“). Skutečnost, že v minulosti někteří odsouzení za stejnou skutkovou podstatu byli kázeňsky řešeni uložením jiného druhu kázeňského trestu, byla záležitostí individuálního posouzení zaměstnance s kázeňskou pravomocí. Žalovaná musela reflektovat zvýšený výskyt průniku nedovolených věcí do věznice v podobě mobilních telefonů či psychotropních látek, přičemž jedním z opatření bylo vydání souboru restriktivních opatření, ze kterého vyplývá, že taxativně vyjmenované kázeňské přestupky budou řešeny nepodmíněným trestem celodenního umístění do uzavřeného oddílu. S tímto opatřením byl žalobce seznámen dne 23. 1. 2023, i přesto telefon užíval až do 9. 3. 2023, kdy byl u něj nalezen. U žalobce se jedná o závažný kázeňský přestupek, jehož trestání musí být striktní a preventivní. Držení a používání mobilního telefonu ve věznici představuje zásadní bezpečnostní riziko.

Zjištění z obsahu správních spisů

9. Ze správního spisu krajský soud pro účely soudního přezkumu zjistil, že dne 9. 3. 2023 byl při realizaci generální prohlídky v ložnici č. 10, oddílu A4 v osobní skříňce žalobce č. 3 nalezen mobilní telefon zn. Huawei černé barvy, který byl uschován ve vystřiženém otvoru úřední korespondence. Žalobce v rámci záznamu o kázeňském přestupku sdělil, že se vyjádří až při výslechu.
10. Dne 17. 3. 2023 podal žalobce vysvětlení k věci podle § 10 odst. 1 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, kdy uvedl, že je mu známo, že v jeho osobní skříňce byl nalezen mobilní telefon, jehož je majitelem; tento měl u sebe cca 3 měsíce, ještě od doby, kdy byl v oddílu A8, dal za něj 12 000 Kč, z telefonu kontaktoval svou přítelkyni a bratra. Svého jednání litoval. Dne 28. 3. 2023 dále podal vysvětlení svědek prap. Bc. Z. V., který prováděl kontrolu mj. u žalobce. Dne 29. 3. 2023 se žalobce před rozhodnutím o uložení kázeňského trestu vyjádřil ve smyslu § 47 odst. 1 zákona o VTOS tak, že je pravda, že je majitelem předmětného mobilního telefonu.

11. Rozhodnutím z 18. 4. 2023 byl žalobci uložen kázeňský trest za kázeňský přestupek podle § 28 odst. 1, odst. 2 písm. j), odst. 3 písm. a) a b) zákona o VTOS, a to celodenní umístění do uzavřeného oddílu na 7 dnů nepodmíněně. Správní orgán prvního stupně měl vinu žalobce za bezpochyby prokázanou, a to jednak výpovědí samotného žalobce, jednak výpovědí prap. Bc. V. a dále listinnými důkazy. Správní orgán zdůraznil závažnost kázeňského přestupku ve vztahu k ohrožení zájmu chráněného zákonem a uložil nepodmíněný trest zařazení do uzavřeného oddílu, když takový trest považoval za zcela přiměřený, adekvátní a v souladu s principy uplatňované kázeňské praxe. Zdůraznil, že charakter kázeňského přestupku mohl mít primární vliv na ohrožení vnitřní bezpečnosti ve věznici.
12. Žalobce si proti uvedenému rozhodnutí podal stížnost, ve které namítal nesprávný procesní postup. Uvedl dále, že telefon získal na oddělení A8, kde neměl co dělat, protože se jedná o oddíl s restriktivními opatřeními. Telefon umožnil žalobci únik od realit dění na oddíle A8 a vypěstoval si na něm návyk. Žalobce trpí duševní poruchou patologického hráčství, která má vliv na ovládací schopnosti žalobce a která se přeměřovala na závislost na mobilním telefonu a internetu. Ovládací schopnosti žalobce jsou částečně vymizelé a částečně narušené, což u něj vylučuje úmyslné jednání. Navrhl zpracování znaleckého posudku. Nebyl schopen se řídit poučením ředitele věznice ze dne 13. 1. 2023. Podle žalobce není na místě uložení nepodmíněného trestu.
13. O stížnosti rozhodla žalovaná napadeným rozhodnutím. V něm zrekapitulovala, že žalobce byl od 13. 8. 2021 do 29. 8. 2022 zařazen na specializovaný oddíl pro výkon ochranného léčení protialkoholního a patologického hráčství, v rámci kterého vykonal dobrovolně terapeutický program. Následně byl zařazen do oddílu A8, což je běžný standardní oddíl. Žalovaná zdůraznila, že žalobce si mobilní telefon pořídil sám za 12 000 Kč a používal jej dle vlastních slov pro komunikaci s blízkými osobami; žalovaná postrádá jakoukoli příčinnou souvislost s patologickým hráčstvím. Žalobce byl seznámen s právními předpisy upravujícími výkon trestu odnětí svobody, žalobcovy rozpoznávací a ovládací schopnosti neměly být čím sníženy. Zpracování znaleckého posudku považovala žalovaná za nadbytečné. Pokud se týče uložení trestu, zdůraznila žalovaná zvýšený výskyt průniku nepovolených věcí do věznice a nutnost přijmout soubor restriktivních opatření, mj. v podobě ukládání nepodmíněných trestů za vyjmenované kázeňské přestupky. Dosavadní kladné hodnocení žalobce bylo reflektováno v počtu uložených dní umístění do uzavřeného oddílu.

Posouzení věci krajským soudem

14. Krajský soud poté, co zjistil, že žaloba byla podána včas, přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání v souladu s § 51 s. ř. s.
15. V projednávané věci je přezkumu podrobena rozhodnutí, které dle nálezů Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 32/08, podléhá soudnímu přezkumu, neboť se týká základních práv a svobod jeho adresáta. Nutno poznamenat, že kázeňské řízení je ve smyslu evropské judikatury svojí povahou řízením trestním, kde je plně na rozhodujícím orgánu, aby i bez návrhu zjišťoval všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch obviněného. Je povinností správního orgánu rozhodujícího o kázeňském trestu skutkový a

právní stav náležitým způsobem zjistit a rozhodnout o něm (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2014, č. j. 5 As 83/2013 - 34).

16. Na rozhodování podle zákona o VTOS (zejména o kázeňských trestech, ale také v dalších věcech, kde je vězeňské službě svěřena rozhodovací pravomoc) přitom nelze klást nároky srovnatelné s jinými rozhodnutími správních orgánů nebo soudů, neboť zde vystupuje významněji požadavek na flexibilitu rozhodování a snaha udržovat pořádek a bezpečnost ve věznicích v reálném čase (viz např. usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3239/09 ze dne 4. 2. 2010, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2014, č. j. 2 As 101/2014-26).
17. Z § 47 odst. 1 zákona o VTOS trestu vyplývá požadavek na náležité objasnění okolností kázeňského přestupku a prokázání viny odsouzeného. Nutnost prokázání viny odsouzeného jako podmínky pro uložení kázeňského trestu stanoví rovněž § 58 řádu VTOS, který obsahuje podrobnosti projednávání kázeňského přestupku. Odpovědnost za náležité objasnění okolností kázeňského přestupku a prokázání viny odsouzeného přitom nese správní orgán, který o uložení kázeňského trestu rozhoduje. Na samotné řízení o kázeňském trestu se dle § 76 odst. 1 zákona o výkonu trestu nevztahuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“). Jelikož však zákon o výkonu trestu neobsahuje úpravu odpovídající základním zásadám činnosti správních orgánů, uplatní se dle § 177 odst. 1 správního řádu i v tomto řízení § 2 až 8 správního řádu. Dle § 3 správního řádu je povinností správního orgánu postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Správní orgán ukládající kázeňský trest tedy nese odpovědnost za řádné soustředění podkladů pro rozhodnutí a případně i odpovědnost za nesplnění této povinnosti (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2007, č. j. 4 Azs 44/2007 - 124, ze dne 24. 6. 2013, č. j. 5 As 160/2012 - 44, ze dne 7. 4. 2011, č. j. 5 As 7/2011 - 48, publ. pod. č. 2412/2011 Sb. NSS, ze dne 19. 6. 2014, č. j. 2 As 52/2013 - 69, ze dne 19. 6. 2014, č. j. 2 As 52/2013 - 69 atp.).
18. Podle § 28 odst. 3 písm. b) zákona o výkonu trestu je odsouzeným mimo jiné *zakázáno vyrábět a přechovávat předměty, které by mohly být použity k ohrožení bezpečnosti osob a majetku nebo k útěku, nebo které by svým množstvím nebo povahou mohly narušovat pořádek anebo poškodit zdraví*. Podle § 46 odst. 1 téhož zákona je kázeňským přestupkem *zaviněné porušení zákonem stanovené nebo na jeho základě uložené povinnosti, pořádku nebo kázně během výkonu trestu*. Podle § 47 odst. 1 věty první téhož zákona *kázeňský trest lze uložit, jen jsou-li náležitě objasněny okolnosti kázeňského přestupku a prokázána vina odsouzeného*.
19. Mezi stranami je nesporné, že u žalobce byl nalezen mobilní telefon, jehož byl majitelem. Mobilní telefon lze jistě podřadit pod předměty, které by mohly být použity k ohrožení bezpečnosti osob a majetku nebo k útěku. Držením mobilního telefonu ze strany žalobce tedy došlo k porušení povinnosti stanovené v § 28 odst. 3 písm. b) zákona o výkonu trestu.
20. Aby se však zároveň jednalo o kázeňský přestupek ve smyslu § 46 odst. 1 téhož zákona, musí se ze strany žalobce jednat o zaviněné porušení povinnosti.
21. Zákon o výkonu trestu nestanoví, o jakou formu zavinění se v případě kázeňského přestupku jedná. Pouze obecně zakotvuje požadavek zaviněného porušení povinnosti, pořádku či kázně. Vzhledem k povaze kázeňského přestupku se dle judikatury Nejvyššího správního soudu nabízí analogické použití právních předpisů upravujících podmínky odpovědnosti za přestupek (srov. rozsudky ze dne 22. 2. 2017, sp. zn. 6 As 303/2016 - 37, a ze dne 5. 12. 2014, sp. zn. 2 As 101/2014 - 26). Takovému postupu nasvědčuje i § 55 odst.

1 zákona o výkonu trestu, podle něhož se uložením kázeňského trestu vyřizují též jednání, která mají znaky přestupků, pokud byly spáchány během výkonu trestu. Podle § 15 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, postačí k odpovědnosti za přestupek zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění. K odpovědnosti za kázeňský přestupek tak postačuje zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění. V případě porušení zákazu držení mobilního telefonu zákon o výkonu trestu úmyslné zavinění nevyžaduje, postačí tedy zavinění z nedbalosti (srov přiměřeně také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2019, č. j. 9 As 338/2018-50).

22. Krajský soud má ve shodě s žalovanou za to, že v předmětném kázeňském řízení bylo bez pochybností prokázáno, že žalobce si zcela vědomě pořídil mobilní telefon, ačkoli byl poučen o tom, že držení takového zařízení je zakázáno a sankcionováno; u žalobce lze tak hovořit o úmyslném zavinění.
23. Předně má krajský soud za to, že žalovaná se v napadeném rozhodnutí dostatečným způsobem vypořádala se všemi stížními námitkami žalobce. Namítá-li žalobce nesprávný postup žalované v řízení, nelze tomu přisvědčit. Žalobce byl v průběhu řízení vyslechnut jako osoba podávající vysvětlení, bylo mu umožněno vyjádřit se před vydáním rozhodnutí ke všem zjištěným skutečnostem a lze tak uzavřít, že nedošlo ke zkrácení žádných procesních práv žalobce. Nadto, žalobce proti uloženému trestu obsáhle argumentoval ve své stížnosti a na jeho argumentaci se mu ze strany žalované dostalo také přiměřené odpovědi.
24. Pokud se týče námitek žalobce stran jeho duševní poruchy spočívající v patologickém hráčství a v důsledku toho „přesměrování“ poruchy na patologickou závislost na mobilním telefonu, je třeba předně uvést, že samotná porucha spočívající v patologickém hráčství bez dalšího nemá vliv na posouzení jednání žalobce, neboť to spočívalo již v samotném pořízení a následném držení mobilního telefonu. Byl to sám žalobce, vědom si veškerých skutečností, kdy držení telefonu nevnímal jako rizikové, o vlastní vůli zakoupil předmětný mobilní telefon, ačkoliv si musel být vědom, že jeho držení je zakázáno. Žalobce sám v žalobě (jakož i ve stížnosti proti prvostupňovému rozhodnutí) popisuje, že u něj mělo dojít k „přesměrování“ poruchy na patologickou závislost na mobilním telefonu v zásadě až v důsledku držení telefonu a jeho využívání. Pole soudu nelze shledat příčinnou souvislost mezi patologickým hráčstvím a žalobcem tvrzenou závislostí na mobilním telefonu, když tato tvrzení jsou podle soudu ničím nepodloženou hypotézou žalobce. Nebylo tedy povinností žalované opatřit si znalecký posudek či odborné vyjádření stran duševního stavu žalobce a ze shodných důvodů k jeho opatření pro nedůvodnost nepřistoupil ani krajský soud.
25. Krajský soud nemá za důvodné ani námitky žalobce ohledně druhu a výše uloženého kázeňského trestu. V té souvislosti krajský soud ve shodě s žalovanou považuje opatření a držení mobilního zařízení za typově velmi závažný kázeňský přestupek, neboť se jedná o nástroj k umožnění navázání styku se závadovými osobami, pomoci k organizaci trestné či jiné závadové činnosti, či obecně k činnosti, která může bezprostředně ohrozit bezpečnost osob a majetku ve věznici. Z napadeného i prvostupňového rozhodnutí se podle soudu podává, že správní orgány zvážily podstatné okolnosti pro uložení trestu a přihlédly také ke kladné kázeňské minulosti žalobce, což se projevilo ve výši sazby, tedy počtu uložených dní pobytu v uzavřeném oddělení. Uložený trest je v souladu s principy a cíli výkonu trestu

odnětí svobody, když již působí dostatečně represivně, avšak zároveň preventivně pro případné pachatele obdobných kázeňských přestupků. Žalovaná podle krajského soudu nevybočila z mezí svého uvážení a svůj postup dostatečně odůvodnila, přičemž s tímto odůvodněním se krajský soud ztotožňuje a odkazuje na něj. Lze sice souhlasit s žalobcem, že v jeho prospěch hovoří bezproblémový dosavadní výkon trestu, to však neznamená, že za tak závažné jednání, jako je držení mobilního telefonu ve věznici, by nebylo v případě žalobce možno uložit nepodmíněný trest pobytu v uzavřeném oddílu. Krajský soud proto považuje uložený kázeňský trest za zcela adekvátní odpovídající žalobcem spáchanému jednání.

Závěr a náklady řízení

26. Krajský soud tedy s ohledem na uvedené skutečnosti uzavírá, že optikou žalobních bodů neshledal v postupu žalované, resp. správního orgánu prvního stupně, ani v napadeném rozhodnutí nezákonnost, a proto žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
27. Žalobce byl v řízení procesně neúspěšný a žalované nad rámec její úřední činnosti žádné náklady nevznikly, proto krajský soud žádnému z účastníků řízení podle § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Ostrava 10. srpna 2023

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu